

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

В И С Н О В О К

**до проектів Законів України
про внесення змін до Податкового кодексу України щодо відміни норм, які
передбачають посилення фіскального тиску шляхом розширення сфери
застосування реєстраторів розрахункових операцій
(реєстр. № 2645 від 20.12.2019 р.)
та про внесення змін до Податкового кодексу України щодо уточнення
окремих положень про застосування реєстраторів розрахункових операцій
(реєстр. № 2645-1 від 20.12.2019 р.)**

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації розглянув на своєму засіданні 29 квітня 2020 року (протокол № 18) проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо відміни норм, які передбачають посилення фіскального тиску шляхом розширення сфери застосування реєстраторів розрахункових операцій, реєстр. № 2645 від 20.12.2019р., поданий народними депутатами України Поляковим А. Е., Яцик Ю. Г., Скороход А. К. та іншими та проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо уточнення окремих положень про застосування реєстраторів розрахункових операцій, реєстр. № 2645-1 від 20.12.2019р., поданий народними депутатами України Бабенком М. В., Горватом Р. І., Давиденком В. М. та іншими.

Законопроект **(реєстр. № 2645)** пропонується внести зміни до Податкового кодексу України в частині скасування положень Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі і послуг» № 129-ІХ, які передбачають розширення сфери застосування реєстраторів розрахункових операцій, запровадження програмних реєстраторів розрахункових операцій та механізму компенсації вартості покупки споживачам (покупцям), які виявлять порушення встановленого порядку проведення розрахунків при придбанні товарів (послуг).

Законопроект **(реєстр. № 2645-1)** пропонується скасувати положення Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо детінізації розрахунків у сфері торгівлі і послуг» № 129-ІХ, якими запроваджується механізм компенсації вартості покупки споживачам (покупцям), які виявлять порушення встановленого порядку проведення розрахунків при придбанні товарів (послуг) /так званий «кешбек»/. Також законопроект передбачається залишити діючі на даний час норми

Податкового кодексу України щодо звільнення від використання реєстраторів розрахункових операцій та/або програмних реєстраторів розрахункових операцій платниками єдиного податку першої - четвертої груп (фізичних осіб - підприємців), обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 1 млн грн, незалежно від обраного виду діяльності /крім реалізації технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту, а також лікарських засобів та виробів медичного призначення, ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння/.

У пояснювальних записках до законопроектів зазначається, що «17 жовтня 2019 року Президент України підписав Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо детінізації розрахунків в сфері торгівлі і послуг» №129-IX. Зазначений Закон має виключно негативне сприйняття з боку представників легального малого бізнесу, оскільки його практична реалізація призведе до нівелювання переваг спрощеної системи оподаткування, зокрема, збільшення та здорожчання процедур адміністрування малого та мікропідприємництва. Практичне застосування Закону може призвести до бізнес-еміграції підприємців, особливо тих, які не мають значних капіталовкладень, у країни з більш сприятливим податковим кліматом, та/або може змусити підприємців, які мають певні капіталовкладення – призупиняти або скорочувати свою діяльність, або взагалі шукати нові місця заробітку, у тому числі в інших країнах».

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку до законопроекту (**реєстр. № 2645**) зазначає, що для прийняття виваженого рішення щодо пропозицій проекту доцільно отримати висновок Уряду та зауважує наступне, головною вадою внесеного проекту є те, що законодавча ініціатива зводиться до повернення раніше діючих норм ПК, не передбачаючи альтернативних шляхів вирішення проблеми забезпечення належного державного контролю за розрахунковими операціями, обігом безготівкових та готівкових коштів, обліком товарів, реєстрацією наданих послуг, яке потребує системного вдосконалення відповідних норм. Запровадження норм Закону № 129-IX було зумовлено саме значними обсягами «тінізації» економіки та необхідністю впровадження мотиваційних заходів, спрямованих на виведення з тіньового обігу частки готівкових розрахунків та «відбілювання» обігу товарів, що реалізуються без офіційного відображення розрахункових операцій суб'єктами господарювання у сферах торгівлі, громадського харчування та послуг, залучення більшої кількості господарюючих суб'єктів до застосування реєстраторів розрахункових операцій, створення таким чином рівних конкурентних умов для ведення господарської діяльності.

Управління зауважує, що відсутність практики застосування запропонованих Законом № 129-IX інструментів контролю не дозволяє об'єктивно оцінити їх вплив на, з одного боку, подолання тіньової економіки, а, з другого боку, умови ведення бізнесу. За таких умов перегляд зазначених інструментів має здійснюватися, виходячи з необхідності вирішення завдань детінізації економіки, підвищення рівня захисту прав споживачів, врахування балансу інтересів бізнесу та держави.

Також запропонований у проекті підхід щодо внесення змін до положень закону, які ще не набрали чинності (датою набрання чинності якими Законом № 129-ІХ визначені 19 квітня 2020 року, 1 жовтня 2020 року та 1 січня 2021 року), не узгоджується з вимогами ч. 6 ст. 91 Регламенту Верховної Ради України, згідно з якою «до законопроекту про внесення змін до законів додається порівняльна таблиця, яка містить редакцію відповідних положень (статей, частин, пунктів, абзаців тощо) чинного закону та нову його редакцію з урахуванням запропонованих змін».

Управління звертає увагу на те, що поданий законопроект системно пов'язаний із проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відміни норм, які передбачають посилення фіскального тиску шляхом розширення сфери застосування реєстраторів розрахункових операцій» (реєстр. № 2644 від 20.12.2019) та є похідним від нього, прийняття рішення щодо законопроекту № 2645 має здійснюватися за результатами розгляду законопроекту № 2644.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку до законопроекту (**реєстр. № 2645-1**) зазначає, що для прийняття виваженого рішення щодо пропозицій проекту доцільно отримати висновок Уряду та зауважує наступне, запропонований у проекті підхід до скасування чи зміни положень законодавчого акту, які ще не набрали чинності, без аналізу практики їх застосування загалом виглядає не зовсім конструктивним.

При цьому управління зазначає, що внесення змін до положень закону, які ще не набрали чинності, не узгоджується з вимогами ч. 6 ст. 91 Регламенту Верховної Ради України, згідно з якою «до законопроекту про внесення змін до законів додається порівняльна таблиця, яка містить редакцію відповідних положень (статей, частин, пунктів, абзаців тощо) чинного закону та нову його редакцію з урахуванням запропонованих змін».

Управління звертає увагу на те, що поданий законопроект системно пов'язаний із проектом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» щодо уточнення окремих положень» (реєстр. № 2665 від 20.12.2019) та є похідним від нього, прийняття рішення щодо законопроекту № 2645-1 має здійснюватися за результатами розгляду законопроекту № 2665.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету своїми висновками до законопроектів зазначає, що законопроекти матимуть опосередкований вплив на показники бюджету (можуть призвести до зміни показників доходів бюджетів залежно від практики застосування даної законодавчої ініціативи). У разі прийняття цих законів вони можуть набирати чинності згідно із законодавством.

Міністерство фінансів України у своїх експертних висновках відмічає, що реалізація законопроектів не матиме безпосереднього впливу на показники бюджету та не потребуватиме витрат з державного та місцевих бюджетів. Однак, міністерство зауважує, що у разі прийняття законопроектів буде скасовано обов'язок застосування з 01.10.2020 р. РРО для ризикових сфер діяльності, які здійснюються платниками єдиного податку фізичними особами -

підприємцями, та з 01.01.2021 р. – для всіх інших платників єдиного податку фізичних осіб – підприємців, що може призвести до тінізації обігу готівкових коштів, скорочення фіскалізації розрахункових операцій при здійсненні ризикових видів діяльності. Поряд з тим, буде знищено спроби держави щодо зменшення витрат суб'єктів господарювання, обумовлених високою вартістю класичних РРО, наявністю додаткових витрат на послуги сервісних центрів, вартістю витратних матеріалів, що негативно впливає на підприємницьку активність.

Крім того, на думку міністерства, передбачена законопроектом (реєстр. № 2645-1) відміна механізму «кешбек» не лише не матиме заявленого позитивного ефекту, а й знизить рівень захисту прав споживачів шляхом відміни можливості контролю з боку суспільства за дотриманням суб'єктами господарювання обов'язку щодо видачі розрахункових документів, які підтверджують здійснення розрахункових операцій.

Також до законопроектів не надано фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки), яке вимагається відповідно до частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України.

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет **ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України **повернути на доопрацювання суб'єктам права законодавчої ініціативи** проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо відміни норм, які передбачають посилення фіскального тиску шляхом розширення сфери застосування реєстраторів розрахункових операцій, реєстр. № 2645 від 20.12.2019р., поданий народними депутатами України Поляковим А. Е., Яцик Ю. Г., Скороход А. К. та іншими та проект Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо уточнення окремих положень про застосування реєстраторів розрахункових операцій, реєстр. № 2645-1 від 20.12.2019р., поданий народними депутатами України Бабенком М. В., Горватом Р. І., Давиденком В. М. та іншими.

2. Направити висновок Комітету про розгляд зазначених законопроектів до Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики.

Голова Комітету

М. В. Крячко